ל"ל אלא מאי היתר מנטרף לאיסור סוף סוף מחלי אמאי פליגי רבנן עליה דר"א

בכוחת הבבלי אלא הנת כו'.

ב) (תרומות פ"ז משנה ה)

א מייי פי״ד מהלי מאכלות אסורות כלכה מ:

הנכה ח. יב ב מיי פ״ב מהלי תרומות הלכה ו: "ג ג מיי׳ שם ופ״י הלכה יד) ופי"ג הלכה יד:

נוסחת הריב"ן אן ולאו זית ממש דוהא אלא דאיכא מן התרומה כזיח פרס חשיב לה כאילו כולה בכדי: ד] בכזית התם תרומה

הגהות מהר"ב רנשבורג

לא מחייב בתרומה אלא דגן תירוש וילהר ותבלין לא

. דייקינן כו':

א] רש"י ד"ה א"ל כו' חשיב לה כאילו כולה וכו' כל"ל: ב] תוד"ה וכזית וכו' ה"מ לפסול. מיבת לפסול נמחק ונ"ב לאכול: ג] בא"ד בעיניה בכדי בן בא הפניה על אכילת פרס מחייב על האיסור לחודיה מן מחייב עד לחודיה נמחק ונ"ב האיסור לחודיה לא מחייב כל"ל א"מ: ד] ד"ה אי הכי וכו׳ אבל לרבנו וכו׳ פשיטא יכו מפני נו כנן יכו פשיטת ליה דפליגי עליה אבל אמה דלוקה כו' כל"ל: ה] ד"ה שתי וכו' ויש בהן תבלין כאן הס"ד ואח"כ מה"ד ואי ס"ד: ו] ד"ה אית ספרים וכו׳ וי״ל דלא וכו׳ ספרים וכיז ויייל דלא וכיז מרי מיבת בתרי מיבת בתרי מיבת בתרי מיבת בתרי מיבת בתרי מיבת בתרי מיבת בתיבת כלה בא"ר בא"ר בא"ר במיבת לא עוברין ליתא במיבר בא"ר בתרי בלא שוברין ליתא ואחרים בספרים. נ"ב כאן הסי"ד בא הסי"ד בא הסי"ד בא הסי"ד בא הסי"ד בא לא הכוות הצליני או ד"ב"ב בומיחייב על האיסור לחודיה ואע"פ לתרומת תבלין: מ] ד"ה שתי וכו' משא"כ הכא בב' קופות דמיירי דשתיהן מין אחד אין היתר מנטרף לאיסור דכיון כנ״ל א״מ: י] ד״ה אלא וכו׳ מימה למאי דאוקמת לפרש. נמחק חיבת לפרש ונ"ב לעיל כל"ל והוא בדבור

> הגהות התוספות 1. ל"ל דאכל. 2. ל"ל בעלמו כזית. 3. ל"ל נימא. 4. ל"ל דמלטרף. 5. ל"ל איסור 6. ל"ל דפליגי. חוסר. ר. תיבת ביחד נמחק ול"ל 9. בס"א למאי דאוקמת לפר"י. והוא הנכון כמבואר בראשונים שכתבו לדברי המום׳ בדבור שלפנ״ו בשם

החודם וכפי הגהתנו שם

פי' הרא"ש

ומשני האי לוקה בכזית פרס שאם אכל פרס מז

אכיל בגויה כזית וקי"ל דכל שיעור אכילת איסור כגוז חלב ודם וככותבת ביוה״כ מצטרף אכילתז בכדי שיעור שהיה זו שאם אכל כחרדל חלב וחזר דה של היה להיות אמו כמן תידוד והדוכותות: דות כמבונים אל מוק בני של היות היה המשמעה כל היה יהוד החור. ואכל עד שהשלים לביות אם אין מתחלת אכילה עד סופה יותר משהיית כדי אכילת פרס באכילה בינוני מצטרף הוהי כאילו אכל בכת אחת וחייב. וכזית בכדי אכילת פרס מי הוי דאורייתא. בתמיהא. הא דאמור רבנן דכזית מצטרף כשיעור שהיית אכילת פרס מי הוי דאורייתא הלכה למשה מסיני כשאר שיעורים דקאמר לוקה אי הכי אמאי פליגי רבנן עליה דר"א בכותח. אביז הנוס לכי ווד האו הדבור בנסור בנסור בים היום ביו בין קומה או היום את ביגר בבן כי הדדה את הביבי היום היום ב נחי נמי דלא דרשי כל דרות עירובו. הא אכיל כזית בכדי אכילת פרס. א״ל הנת לכותת הבבלי דלא אכיל כזית מק הממץ כ כשיעור שהיית פרס דהא כותח אינו עשוי לאכול אלא לטבל ואי מתרמי ואכיל ליה ממש דהשתא איכא כזית בכדי א״פ

אמר ליה לא. מאי לוקה עליו דקאמר כגון דאית כזית בכדי אכילת פרס ומשום דאכילהי מן האיסור בעלמו² לוקה וא"ת הא ניחא לגירסת רש"י דגרס וליבטיל דהשתא משני כיון דחזינא דלוקה על האיסור אלמא לא בטיל לענין איסורא וה״ה דלא ליבטל

גבי טומאה אבל לגי׳ ר״ת דפריך והא

לא הויא כבינה מן התרומה ואיך

יפסלנה מאי משני השתא הואיל וזר

לוקה על האיסור לחודיה בכדי אכילת

פרם מ"מ היכי פוסל לתרומה וההיתר

[היאר] מלטרף לאיסור לענין מגע

והא לענין מלקות אין היתר מצטרף

לאיסור וי"ל דלפר"ת ניחא: דה"ק כיון

דלענין מלקות מהני ההיתר מלטרף*

לאיסור ללקות עליו שהרי אם היה

מלקט (עליו) האיסור מתוך המקפה

ואוכלו לא היה לוקה עליו שאין דרך

אכילה בכך כדפירשנו אלמא מהני ההיתר שאוכלו עם המקפה ללרפו

לאיסור מלקות ה"נ יועיל ההיתר

להצטרף לאיסור לאפסולי אע"פ שאין

במקום מגעו כבילה גמגום: לא

דאיכא כזית בכדי אכילת פרס. שאם

אוכל ממנו שיעור פרס שהן ארבע

בילים יש לו כזית תרומה ולהכי חייב

ולא בטיל: ובזית בכדי אכילת

פרם דאורייתא היא. אמר הר"ס דאע"ג

דמתניתין היא בכריתות (דף יב:) כל

אוכלים מלטרפים בכדי אכילת פרס

הני מילי ב] לפסול חלב שהוא בעיניה

אבל שבתערובות הואיל ואין היתר

מלטרף לאיסור יתבטל דגם אם

היה מלקט האיסור מתוך ההיתר

ואוכלו בעיניה בכדי אכילת פרס

שאין ההיתר מלטרף עמו וע"כ מתמה

לאו משום דהיתר מצטרף לאיסור אמר ליה לא מאי כזית דאיכא כזית בכדי אכילת פרם ואכילת פרם דאורייתא היא א"ל אאין אי הכי אמאי פליגי רבגן עליה דרבי אלעזר בכותח הבבלי "א"ל הנְח לכותח הבבלי דליכא כזית בכדי אכילת פרם אי דקא, שריף ליה מישרף במלה דעתו אצל כל אדם אי מישטר קא שטר לא משכחת כזית בכדי אכילת פרם איתיביה שתי מדוכות אחת של תרומה ואחת של חולין ולפניו שתי קדירות אחת של תרומה ואחת של חולין ונפלו אלו לתוך אלו שתיהן מותרות שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה ואי סלקא דעתך כזית בכדי אכילת פרם דאורייתא אמאי אמרינן שאני אומר אלא מאי היתר מצטרף לאיסור אמאי אמרי' שאני אומר באלא הנח לתרומת תבליז דרבנן היא איתיביה ישתי קופות אחת של תרומה ואחת של חולין ולפניהן שתי םאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו שניהן מותרין שאני אומר חולין, לתוך חולין נפלו תרומה לתוך תרומה נפלה ואי ם"ד כזית בכדי אכילת פרס (6) אסור אמאי אמריגן שאני אומר בשלמא

אלא משום דאמרינן היתר מלטרף לאיסור: א"ל. הכא היינו טעמא (כ) הואיל וזר לוקה עליו בכזית או דאיכא תרומה כזית בכדי אכילת פרס חשיב לה כאילו אן הויא תרומה וכיון שנגע בו פסל מקום מגען: כזים בכדי אכילם פרס מי הוי לה בדאורייםא. דמיחייב

עלה מלקות: א"ל אין אי הכי אמאי פליגי רבנן עליה דר' אלעור בכותח הבבלי. דאית ביה קומניתא דנהמא בפרק ואלו עוברין (פסחים דף מג.) דקאמר ועל עירובו בולא כלום הא לא אפשר דלא הוי בכדי אכילת פרם שיעור כזית: א"ל הנח לכוחח הבבלי דלית ביה כזית בכדי אכילת פרם אי דקא שריף מישרף. שגומע ואוכל עד שגומע ממנו בכדי אכילת פרס: בטלה דעתו אלל כל אדם. שאין דרך אכילה בכך שאין אדם רגיל לאוכלו בעיניה לפי שהוא חריף ביותר ולא חייבתו תורה אלא דרך אכילה: ואי משטר קא שטר. שטובל בה פיתו לשם לפתן ואוכל. אבל בשום ושמן של תרומה להכי לוקה (ג) בכזית דאיכא בוכזית בכדי אכילת פרס דאורייתא: מדוכות. שנידוכין לתוכן תבלין: וחי ס"ד כזית בכדי חכילת פרם הוי חשיב מדאורייתא. אמאי מקילין בהו כולי האי דאמרת שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה ולא לתוך חולין והאיכא למיחש שמא נפלה בשל חולין ואיכא כזית בכדי אכילת פרס: ואלא מאי אמרם היתר מלטרף לאיסור התם נמי אמאי אמרת שאני אומר. והאיכא למיחש דילמא איכא (ד) ד] [בקדירה] השני תרומה

בכזית פחות משהו והיתר משלימו

וכי כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא אפי' בכה"ג ומ"מ קשה לכזית: אלא הנח לתרומת תבלין דרבנן. הזולא דייקינן בהו בכזית לרשב"ם מאי פריך אפילו לא היה כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא בכדי אכילת פרס דמדרבנן הן ולא מחמרינן ביה כולי האי: בשלמה

חיפוק ליה משום טעם כעיקר דהא איהו מייתי בסמוך משרת ליתן טעם כעיקר אלמא אוסר≥ בנותן טעם ואינו מתבטל וכ״ש הכא שהעיקר עלמו לא מתבטל ותירץ דהשתא ס״ל לאביי דטעם כעיקר אינו חייב אלא א"כ אוכל כזית מן הטעם בבת אחת [כגון] שהבליע כזית יין בשני זיתים פת ואוכלו בבת אחת וסברא הוא שלא יהיה טעם חמור מן העיקר והעיקר עצמו ס"ל השתא שאינו חייב אלא אם אוכלו בבת אחת: אר הבי אמאי פליגי רבגן עליה דרבי אלעזר בבותח הבבלי. דס"ד אמינא דיש בו כזית בכדי אכילת פרס בכותח הבבלי ולדידיה ודאי ניחא דההיא מקפה משמע ליה מטעם דהיתר מנטרף לאיסור והיינו לר"א דדריש כל אבל לרבנן דלא דרשי כל פשיטא ליה דן (דלא) פליגי עליה אבל אמר דלוקה דקאמר לר' יוחנן משום סברא ובהא לא אשכחן דפליגי תנאי וא"ת ולימא דכי פליגי רבנן עליה דרבי אלעזר בכותח הבבלי היינו כשאינו אוכל מן הכותח רק כזית מצומנם שלא אכל כזית מן האיסור ור' אלעזר מחייב דדריש כל היתר מצטרף לאיסור אבל אם אכל כל כך שהיה שם כזית בכדי אכילת פרס מודו רבנן שפיר דמיחייב וי"ל דמדקאמר התם בפ' אלו עוברין (פסחים מג.) על חמץ דגן גמור ענוש כרת על עירובו בולא כלום משמע אפיי אכל מן הכומח הרנה אמריגן דלא מיחייב: הבה לבותח הבבלי דליכא בזית בבדי אכילת פרם דאי מישרף שריף ליח. לשון גימוע כמו שורפה חיה (ע"ו דף כט:): בטלה דעתו אלל כל אדם. בפסחים (דף מד.) פרש"ים ואי מתרמי הכי מפטר שאין זה דרך אכילה [ונראה] מ"מ דאי מתרמי הכי דמודו דחייב ובהכי לא איירי: ראר מישטר שטר דיה. מטבל בו [כדרכו]: ליכא כזית בכדי מכילת פרס וכה"ג נמי גבי שכר המדי דמפליג® נמי התם אע"ג דדרך לשתוחו ביחד? אין דרך לשחוח הימנו כל כך כוסות רלופין בכדי אכילת פרס דאי שתי להו רלופין בטלה דעתו אלל כל אדם: שרובות. ויש בהן תבלין ה!: ואי ס"ד כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא אמחי אמר שאני אומר. כיון דאי תרומה נפלה לתוך של חולין מיחייב מיתה זה האוכלה לא היה לנו לתלות להקל שאין סברא להש"ס לומר שאין בו סית בכדי אכילת פרס: אית ספרים דגרםי אדא מאי היתר מצמרף דאיסור אמאי אמר שאני אומר [וא"ח] לישני אביי אף כי אמר בההיא דמקפה היתר מלטרף לאיסור היינו כר' אלעזר דדריש כל והך כרבנן דלא דרשי כל וי"ל דלא ניחא ליה לאפלוגי תרי בתרי^{8 ון} בהדי הדדי דאי הך כר׳ אלעזר הך נמי זן כולה ובכרק אלו עוברין ליתא בספרים חו: אלא הנח לתרומת תבלין דרבנן. דדגן תירוש ויצהר כתיב ולהכי תלינן לקולא: ישרתי קופות. ובהן תבואה: ואי ס"ד כו'. ה"ג בשלמא לדידי דאמרינן היחר מצטרף לאיסור [לא אמרינן] אלא כשהאיסור רבה [עליו] וקשה והלא כוחח הבבלי נפיש היחירא ותו גבי מדוכות דדייק ואלא מאי היתר מצטרף לאיסור אמאי אמר שאני אומר לישני ליה משום דנפישי חולין ואומר רבי דודאי במקום שיש נותן טעם כגון בכותח הבבלי ובמדוכות שהאיסור נותן טעם אז יהיה ההיתר מלטרף לאיסור [משא"כ הכא בב' קופות] 🗓 דכיון שהיתר רבה מיד נתבטל [האיסור] והדין הוא לתלות להקל וא"ת אם כן מה אנו לריכין שאני אומר תיפוק ליה דאף כי נפלה תרומה לתוך חולין בטלה מיד ברוב ויש לומר דהשתא ס"ד דתרומה בזמן הזה דאורייתא ובדאורייתא לא תלינן לקולא אי לא תרי טעמי חדא דרביה ועוד דשאני אומר וה"נ [פריך] אר' יוחנן גפ' הערל (יכמות פב.): אלא לדידך דאמרת משום דאיכא כזית בכדי אכילת פרם כי נפישי חודין באי הוי. [חימה] למאי דאוקמת ין לפרש° דמיירי מין במינו ואין בו נותן טעם מאי קשיא ליה והא מין במינו דאורייתא ברובא בטיל ושפיר איכא תרי טעמי להיתירא רבייה ושאני אומר [וחירץ] דאם איתא דכוית בכדי אכילת פרס דאורייתא במין בשאינו מינו גם מין במינו אין לחלות להקל על ידי סמך רבייה דדין הוא שיחמירו בו חכמים כעין חומרא מין בשאינו מינו

והיה בתוכן פלפלין חנגביל (שם). אלו לתוך אלו. ממדוכות לתוך הקדרות (שם). מותרות, קדרות חולין לור (שם). אמאי אמריבן ל שאגי אומר. ותלינן לקולא בעון מיחה, ודילמא תרומה לתוך חולין נפל וכי אכיל לה איכא כזית תרומה באכילת פרס, אלא ש"מ אי נמי ודאי נפל לא מחייב משום כזית בכדי אכילת פרס אלא מדרבע, וכי מספקא לן תלינן לקולא (שם). הגה לתרומת תבלין דרבנן. דראשית דגנך מירושך וילארך כמיג (שם). שתי קופות. גדולות וכחוכן דגן דהויא מרומה דאורייתא (שם). רלפגיהן שתי סאין. של פירות (פטחים מ:). וגפלו אלו. הסאין לתוך אלו. הקופות וידוע לנו שהאחד נפל בזו ואחד בזו ואין ידוע אי זה בזו ואי זה בזו (שם). מותרין. פירות של קופות החולין, מוחרין לזר ככתחלה אפילו אין בקופה כדי להעלות

פסחים ט: מד. יבמות פב. וחוספתא תרומות סוף פ"ו הא דלא מקשה ממשנה דתרומות פ"ז מ"ה עי' ר"ש שם], ג) [ברש"י שלפנינו דהתם אינו מבואר כל כך וברש"י דהכא ד"ה בטלה

מבואר להדיא הכי],

הנהות הב"ח (א) גמ' בכדי אכילת פרס דאורייתא למלי למריע: (ב) רש"י ד"ה א"ל הכא היינו טעמא דהא דקאמר הואיל וזר וכו׳ דחשיב לה כאילו כולה הויא תרומה וכיוו שנגע בו טבול יום פסל מקום: (ג) ד"ה ואי משטר וכו' להכי לוקה דאיכא כזית כל"ל ותיבת בכזית נמחק: (ד) ד"ה ואלא מאי וכו׳ דלמא איכא במדוך השני:

מוסף רש"י מאי כזית. מחי לוקה

נכזית דקלמר, דאיכא כזית בכדי אכילת פרס.

שאם אכל פרס ממנה שיעור

ארבעה בינים יש בו כזית

מרומה, וקי"ל דכל שיעורי אכילת איסור בין כזית של חלב ודם ובין כותבת דיוה"כ, מצטרפין אכילת לוכב היים היים לכילת דיוה"כ, מלטרפין אכילת השיעור בכדי שהייה זו, שאם אכל כחרדל חלב וחזר שחם חבכ כחרדת מד וחזר וחלת כחרדל עד שהשלים לחים, אם אין מתחילת האכילה ועד סופה יותר משהיית כדי אכילת פרס באכילה בינונית, מלטרף יהוי כמו שאכלו בבת אחת וחייב, והכא נמי יש כאן תרומה כדי להלטרף כזית באכילת פרס ממנו (פסחים דאורייתא היא. נתמיה, הא דאמור רבנן כזית מצטרף כשיעור שהיית אכילת פרס, מי הוי מדאורייתא הלכה למשה מסיני כשאר שיעורין, דקא אמרת לוקה ומתרלת משום דאיכא כזית מאיסור בר מהיתר (שם). אמאי פליגי רבנן עליה דר"א בכותח. נהי נמי דלא דרשי כל לרבות עירובו, הא אכיל מיהא מאיסור כזית בכדי אכילת פרס (שם). לכותח הבבלי. דלא אכיל כזית מן החמץ כשיעור שהיית אכילת פרס. דהא כותח אינו עשוי לאכול אלא ממש דהשתה איכה כזית ממהר להנטרף כשיעור אכילת פרס ממנו, בטלה דעתר. ולאו אכילה היא לחיובי עלה (שם). ואי משטר קא שטר. מטכל בתוכו כדרכו, ליכא כזית מן החמץ בכדי שהיית אכילת פרס, שכשאכל כדי אכילת פרם ממה שטיבל בתוכו לא ובההוא פורתא ליכא מו

בטלה דעתו ולאו אכילה היא לאיחיובי עלה כך פרש"י בפסחים. וי"מ דאי מתרמי דאכיל ליה ה"נ דחייב אבל לא איירי הססה בסחים. וי"מ דאי מתרמי דאכיל ליה ה"נ דחייב אבל לא איירי בהכי. אי משטר קא שטר מטבל בו כדרכו ליכא כזית בכדי א"פ: אלא מאי היתר מצטרף לאיסור אמאי אמרינן שאני אומר של שטר מטבל בו כדרכו ליכא כזית בכדי א"פ: אלא מאי הנח לתרומת תבלין דרבנן. דראשית דגנך תירושך ויצהרך כתיב וכי מספקא לן תלי׳ לקולא. ב' קופות גדולות ובהן תבואה הויא תרומה דאורייתא: